

Sentralnettets utstrekning - problemstillinger

Hans Olav Ween, Energi Norge

Prinsipielle forhold

- Myndighetenes regulering må ikke gi Statnett bedre incentiver eller konkurransemessige fortrinn til å eie, bygge og drive regionalnett.
  - Samme regulering (og effektivitetsmåling) i fellesnett uavhengig av eierskap.
- Systemansvarligs nøytralitet må ikke svekkes.
- Innsyn, åpenhet og tilgjengelighet til informasjon må sikres.
- Avklare hvorvidt tariffene skal utformes for å fremme kostnadsutjevning eller effektiv drift og lokalisering av produksjon og forbruk.
- Sikre norske aktører like konkurransevilkår i et felles nordiske/europeiske kraftmarkedet.
- Brukerrådets rolle og mandat.

Brukerrådet

- Brukerrådet skulle bidra til en effektiv kontroll av Statnetts disposisjoner, og være et supplement til NVEs monopolkontroll.
- Brukerrådet skal primært ta opp og behandle saker som er av stor økonomisk betydning for brukerne av sentralnettet, og at rådet også skal kunne ta opp andre forhold av stor prinsipiell betydning.
- Departementet legger til grunn at brukerrådet skal behandle saker i samsvar med et mandat avgrenset til Statnetts regulerte monopol- og myndighetsoppgaver, herunder saker knyttet til systemansvaret, avregningsansvaret og oppgaven som netteier, herunder oppgaven som sentralnettsoperatør og kraftsystemplanleggingen i sentralnettet.

Energi Norges oppfatning av NVEs anbefaling

- Flere selvmotsigelser i NVEs utredning.
- Ingen kvantifisering av virkningene.
- Ingen empiriske eller kvantitative vurderinger som viser verken kostnader eller nytteeffekter av å utvide sentralnettet.
- Alternative løsninger for å oppnå de ønskede effekter er ikke vurdert.
- Flere sentrale problemstillinger er ikke berørt.
- Videre prosess ift. politisk behandling er ikke avklart.
- Eksterne vurderinger gir ingen entydig støtte til NVEs konklusjoner.

Analyser foretatt av ECgroup og SNF

- Det er ikke sterke effektivitetsmessige grunner for harmonisering.
- Harmonisering av fastledd for uttak kan skjule behovet for rett kostnadsfordeling mellom ny produksjon og øvrige nettbrukere.
- For sterkt incentiv til å etablere produksjon på steder hvor nettkostnadene er høye og for lavt incentiv til kraftutbygging andre steder.

Hva er de langsiktige virkningene av en endring?

- Ytterligere utvidelse av makt og myndighet til Statnett.
- Vanskeligere å skille de ulike rollene fra hverandre (Netteier, Sentralnettsoperatør, Systemansvarlig, Balanse- og avregningsansvarlig, kundeansvar)
- Makt- og myndighetsforskyvning gjennom fremtidige endringer i forskrifter (Tariffer og IR, systemansvar, rasjonering og energiutredninger)
- Interesse for å planlegge, bygge, eie og drive regionalnett – fremtidige endringer i eierstruktur.

Virksomheter NVE ønsker oppnådd

- Kostnadene ved fremtidige nettinvesteringer fordeles på flere enn kun uttakskunder regionalt (nytt punkt).
- Harmonisering av beregningsmetodikken for marginaltap.
- Unngå uheldige lokaliseringssignaler begrunnet i historiske regionale nettkostnader.
- Unngå underinvesteringer på grunn av lokale tariffvirkninger.
- Gjøre det enklere å gjennomføre felles nettinvesteringer.
- Lettere håndtering av "transitt" mellom dagens regionalnett og dagens sentralnett.
- Effektivisere ressursbruken på tariffing og nettavregning.

Kostnadene ved fremtidige nettinvesteringer fordeles på flere enn kun uttakskunder regionalt

Pro

- Omdømmemessig gunstig for de som får reduserte kostnader.

Contra

- Kostnader skjules.
- Ingen kobling mellom nytte og kostnad.
- Svekket omdømme for de som får økte kostnader kundene ikke ser nytten av.
- Svakere incentiver til å holde kostnadene lave.
- Utvidet bruk av anleggsbidrag løser problemet?

Harmonisering av beregningsmetodikken for marginaltap

Pro

- Harmonisering er bra!
- Gir riktigere prissignaler ift. tap i nettet.
(Forutsatt at dette gjøres riktig)
- Kan bidra til en mer effektiv utnyttelse dersom prissignalene påvirker tilpasningen.

Contra

- Kan sikres uten en utvidelse av SN.
- Mindre innsyn i beregningsgrunnlag, parametersetting og metodikk.
- Særegen løsning for Norge ift. resten av Norden og Europa

Unngå uheldige lokaliseringssignaler begrunnet i historiske regionale nettkostnader

Pro

- Fjerner incentiver for forbruk / DN til å kortslutte regionalnettet.

Contra

- Uheldige historiske kostnader lempes over på andre.
- Nærhet til kostnader fjernes.
- Kan håndteres gjennom konsesjonsbehandling, kraftsystemutredninger og tariffstøtte.

Unngå underinvesteringer på grunn av lokale tariffvirkninger

Pro

- Kan ha en viss omdømmeeffekt ved at deler av kostnadene dekkes av andre.

Contra

- Nærhet til kostnader reduseres – fare for feil-/overinvesteringer.
- De tariffmessige virkninger av investeringer skjules.
- Begrenset effekt. Det er IRR som gir hovedincentivet for investeringer.

Gjøre det enklere å gjennomføre felles nettinvesteringer

Pro

- Kan lette investeringer ved at regionale/lokale tariffvirkninger og tilhørende negativt omdømme reduseres, alt. Statnett gjennomfører investeringene i RN pga av bedre økonomiske betingelser.

Contra

- Begrenset effekt. Det er IRR som gir hovedincentivet for investeringer.
- Løser ikke fordeling av nytteverdiene av investeringene.

Lettere håndtering av "transitt" mellom dagens regionalnett og dagens sentralnett

Pro

- Økte tapskostnader i RN pga. transitt beregnes mer helhetlig, men kostnadsfordelingen endres ikke (påfører RN-eier økte tap)

Contra

- Økonomisk risiko ift. KILE øker ved transitt, men er knyttet til anleggseier / konsesjonær.
- Kan løses gjennom avtaler mellom konsesjonærene.

Effektivisere ressursbruken på tariffing og nettavregning

Pro

- Vil kunne gi effektiviseringsgevinster.

Men, **uklart hvor store.**

Contra

- Skaper uklarhet ift. kundekontakt og ansvar.
- Lokale/regionale kompetanse svekkes.
- Økt sentralisering i Statnett.
- Statnett har begrenset lokal/regional kunnskap og kompetanse.

Nødvendige avklaringer

- Ressursmessige konsekvensene i Statnett og i de regionale selskapene.
- Sentralnettet som forvaltningsordning (øker fra 11-29500 km)
  - Brukerrådets rolle?
- Utforming av nye tilknytningskontrakter for sentralnettet, drøftings- og forhandlingsrettigheter for bransjen.
- De nye sentralnetteierernes medbestemmelse og innflytelse ift. utøvelse av sentralnettsoperatørrollen.
- Hvor skal skille gå ift. DN?
- Harmonisering av nettnivåer ift. hva som er naturlig å sammenlikne med i Norden og det øvrige Europa.
- Konsekvenser ift. tariffgrunnlag og felles elsertifikatsystem mellom Norge og Sverige.
- Hvordan kan utfordringene løses uten en utvidelse av Sentralnettet?
  - Utvidelse av distribusjonsnettene
  - Harmonisering og standardisering av dagens system

NVEs konklusjoner ift. nasjonal tariff

- Fare for utilsiktede tariffendringer og økonomiske konsekvenser for uttakskunder.
- Store administrative kostnader.
- Nasjonale tariffer medfører at uttakskundene ikke lenger vil tilpasse sin bruk av nettet på bakgrunn av lokale historiske kostnader.
- Utvide dagens tariffstøtteordningen for å utjevne kostnadene/tariffene.
- Anleggsbidrag endres til å også omfatte masket nett.